

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_038/0006172

Vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků sociálních služeb a managementu CPTS Zbůch

Sborník z workshopů

Duben 2019

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_038/0006172

Vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků sociálních služeb a managementu CPTS Zbůch

Sborník z workshopů

Duben 2019

Obsah

Slovo úvodem 7

1. workshop - omezení závislosti na sociální službě dospělých osob se zdravotním postižením ve Švýcarsku 9

- I. Stiftung des Seebezirks für Erwachsene Behinderte SSEB.... 10
- II. Les Ateliers de la Glâne 16
- III. Les Greseve du Lac, Gletterens 19
- IV. Získané poznatky navrhované k uplatnění v CPTS Zbůch... 21

2. workshop - řešení tíživé sociální situace u osob se zdravotním postižením na Slovensku 22

- I. Gaudeamus - zařízení komunitní rehabilitace 23
- II. Kampino - domov sociálních služeb pro děti a dospělé 26
- V. Získané poznatky navrhované v CPTS Zbůch..... 29

3. workshop - vzdělávání a příprava na povolání dospělých osob se zdravotním postižením v Německu 30

- I. Wernberg 32
- II. Weiden 33
- III. Glaubendorf..... 33
- IV. Learny 35
- V. Musik-Café B 14 36
- VI. Werkstätten für Menschen mit Behinderung (WfbM) 37
- VII. Získané poznatky navrhované v CPTS Zbůch..... 38

Slovo úvodem

Centrum pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch prochází největší změnou cílové skupinu uživatelů za celou svou padesátiletou existenci. Postupně přestaly být klienty děti a mladiství se zdravotním postižením a péče a podpora je nyní poskytována osobám v dospělém věku s kombinací zdravotních a sociálních problémů. Změna cílové skupiny přináší nám stávajícím pracovníkům řadu náročných situací. Je nutné, abychom přešli k jiným metodám a pracovním postupům, což je složité nejen z profesního hlediska, ale často i z lidského a etického.

Proto jsme rádi využili možnost zapojit se do projektu Vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků v sociálních službách a managementu CPTS Zbůch. Zahraniční stáže nám přinesly zkušenosti, jak se stejnou cílovou skupinou pracují v zařízeních sociálních služeb ve Švýcarsku, na Slovensku a v Německu.

Vyvrcholením každé stáže se stal workshop, kde pracovníci a zahraniční lektori z navštívených zařízení předávali své zkušenosti ostatním pracovníkům.

Workshopy byly zaměřeny na 3 základní otázky, které denně řešíme v souvislosti s novou cílovou skupinou:

- jak zajistit přiměřené pracovní zapojení uživatelů s handicapem v produktivním věku
- jak pracovat s lidmi, kteří žili bez domova a s lidmi v dluhové pasti
- jak připravit uživatele pro život mimo ústavní zařízení a jejich přechod ke službám chráněného a podporovaného bydlení

Nepodařilo se nám vytvořit jednotný návod jak se s uvedenými otázkami vypořádat. Každý klient je individualita a je potřeba najít pro něj individuální řešení. Ale přinesli jsme si a sdíleli řadu nápadů a inspirací, které ve své každodenní práci můžeme využívat. A také jsme nabyli určitou jistotu ve svém profesním počínání, protože víme, že cesta, kterou se ubíráme v péči o dospělé osoby s postižením, je v mnohém podobná systému péče v jiných evropských státech.

Pevně věříme, že navázaná spolupráce se zahraničními zařízeními sociálních služeb bude pokračovat dál i mimo projekt. Dále si budeme navzájem předávat zkušenosti. Protože kvalita sociální služby je závislá na kvalitních, vzdělaných a připravených pracovních, kterými chceme být.

Účastníci stáží

1. workshop - omezení závislosti na sociální službě dospělých osob se zdravotním postižením ve Švýcarsku

Program workshopu:

- I. blok - Představení zařízení Stiftung des Seebezirks für Erwachsene Behinderte SSEB - přednášející: ředitel zařízení Cyprian Eggenschwiler
- II. blok - Zaměstnání osob se zdravotním postižením ve Švýcarsku - přednášející: Yvette Eggenschwiler
- III. blok - Zkušenosti ze zařízení Les Ateliers de la Glâne
- IV. blok - Aktivity inspirované dobrou praxí v CPTS Zbûch

Navštívená zařízení ve Švýcarsku:

Stiftung des Seebezirks für Erwachsene Behinderte

Fabrikstrasse37, Muntelier,
ředitel: Cyprian Eggenschwiler

Les Ateliers de la Glâne

Rte de l'Industrie 3, Romont
ředitel: Alexandre Waeber

Les Greseve du Lac, Gletterens

Rte des Grèves 3, Gletterens
vrchní sestra: Sonia Ribeiro Pinto

I. Stiftung des Seebezirks für Erwachsene Behinderte SSEB

Zařízení SSEB je spravováno Nadací a určeno pro osoby z místního regionu. Posláním Nadace je pomoc dospělým lidem s mentální retardací, mozkovou obrnou a tělesným postižením poskytnout takové prostředí, kde mohou žít „normální život“, nalézat životní smysl a sociální integraci. Zaměřuje se na osoby, které nejsou schopny žít v běžném přirozeném prostředí. Podpora je poskytována individuálně s ohledem na specifické potřeby každého klienta, jeho požadavky a možnosti.

Ve své činnosti vychází z regionálního plánování péče o osoby se zdravotním postižením. Zařízení se věnuje péči o osoby s mentálním nebo kombinovaným postižením ve věku od 18 do 65 let, které ukončily vzdělávání ve školském vzdělávacím systému, nejsou schopny samostatně existovat ve společnosti a mají potenciál k dalšímu rozvoji, případně snahu o nezhoršování zdravotního stavu. Péče je zaměřena na všechny oblasti života - bydlení, vzdělávání, práce, sociální kontakty a volnočasové aktivity.

Služby jsou poskytovány na základě smlouvy. Do služeb jsou zařazovány osoby, které projeví samostatný zájem o práci v dílnách nebo bydlení v chráněných bytech a jsou dostatečně motivováni pro svůj další osobní rozvoj. Finanční zabezpečení služeb je řešeno kantonálními předpisy.

1. Dílny (Fabrikstrase 37, Muntelier)

Dílny jsou určeny pro osoby se zdravotním postižením, které nejsou schopny uplatnit se na trhu práce v soukromém sektoru, nabízí pro ně smysluplnou produktivní práci. Produkty a služby chráněných dílen jsou obchodovatelné a splňují požadavky zákazníků z běžného konkurenčního podnikatelského prostředí. Práce v dílnách je založena na subdodávkách pro průmyslové podniky a dále pak poskytování služeb. Každý pracovník má individuální odpovědnost za jemu svěřený pracovní úkol. Prostor dílen a pracovní místa jsou vytvořena a realizována tak, aby mohla být obsazována osobami se zdravotním postižením. Osoby se zdravotním postižením, které pracují v dílnách, musí být schopny se samostatně pohybovat nebo se samostatně pohybovat za pomoci kompenzačních pomůcek nebo invalidního vozíku, ale vždy bez pomoci další osoby. Jsou používány speciální technologické metody a vhodné pracovní prostředky pro splnění pracovních úkolů plnohodnotné produktivní práce. Současně je poskytována pedagogická podpora při nácviku jednotlivých pracovních činností. Přípravné a dokončovací práce technického personálu a instruktorů nesmí přesáhnout 20 % celkové práce na zakázce.

Cílem je, aby si člověk s postižením zvykl na svět práce, naučil se strukturovat svůj život, jehož součástí jsou pracovní povinnosti. Dále se pak naučil určitou sebekontrolu svého chování důležitou pro práci v kolektivu.

Práce v dílnách je odměňována na základě individuálního hodnocení, které zohledňuje produktivitu práce, přístup k práci, dodržování pracovní doby, chování na pracovišti atd. Cílem finanční odměny je motivace nábivku pracovních dovedností.

- a) **mechanické dílny** - jsou vybavené upravenými stroji na řezání, vrtání, šroubování, pájení a svařování. Dodávají výrobky na zakázky pro různé podniky. Stroje ve většině případů poskytuje zadavatel zakázky a poté jsou upraveny tak, aby se zvýšila bezpečnosti pracovníka (např. Obouruční spouštění rotace, zábrany apod.)
- b) **kompletace** - jedná se o práce, které nelze dělat strojově, jsou to např. drobné montážní práce, počítání a balení výrobků. K práci jsou používány speciálně vyvinuté pomůcky, které usnadňují pracovníkům provádět všechny požadované technologické úkony. Na každé dílně je jeden pracovním SSEB, který rozděljuje práci a namátkově kontroluje kvalitu. Klienti pracují bezproblémově a ve svém tempu, nejsou pod tlakem termínu.
- c) **péče o auto a pneuservis** - čištění zevnitř i z venku, restaurování zvětralých nátěrů, příprava vozu na technickou, výměna pneumatik, vyvážení a montáž. Klienti jsou v přímém kontaktu se zákazníky. Pro práci v servisu jsou vybíráni klienti s velkým vztahem k autům, své práce si váží. Většina z nich usiluje i o řidičský průkaz, což se některým podaří. SSEB provádí výuku dopravních předpisů i jízd a své klienty pak přihlásí ke zkouškám na řidičský průkaz.

- d) **služba žehlení** - žehlení prádla, pracovních oděvů i textilního vybavení pro restaurace pro vlastní služby SSEB, tak pro zákazníky. V dílně pracuje jedna pracovnice SSEB, která eviduje zakázky, kontroluje kvalitu, popř. vyřizuje připomínky zákazníků. Všechny ostatní práce provádějí pracovnice chráněné dílny. V dílnách se žehlí a mandlují všechny druhy prádla. Cena za vyžehlení je podle váhy zakázky, jen u žehlení košil se cena počítá podle počtu kusů. Na žehlení se používají žehličky se zásobníky páry. Žehličky mohou žehlit všechny typy tkanin a nedochází k poškození.
- e) **restaurace Le Jardin** - restaurace je provozována rovněž jako chráněná dílna. Restaurace je otevřena po všechny dny v týdnu. Obědy a odpolední obsluhu zajišťují osoby se zdravotním postižením, večere a víkendový provoz restaurace obstarávají profesionální pracovníci. Kuchyně zajišťuje přípravu jídla pro restauraci, dále pro jídelnu chráněných dílen a také rozvoz jídel pro seniory. Celkově má kuchyně produkci kolem 200 jídel denně. Dále může nabídnout prostory pro společenské akce včetně rautů pro dalších 200 osob. Kuchyně rovněž využívá různé pomocné přípravky pro práci osob se zdravotním postižením - speciální prkénka na krájení, speciální nože apod.
- f) **kreativní ateliéry** - volnočasové a ergoterapeutické dílny pro rozvoj kreativity a zachování schopností uživatelů - výroby svíček, malování, vytváření ozdob z hlíny, šperky, přáníčka atd.

2. Škola samostatnosti (Rue de la Banque 2, Fribourg) (motto: Mám právo na nezávislý život)

Jedná se o internátní školu, kde se lidé s postižením učí základní dovednosti pro samostatný život. V průběhu dvou až tří let bydlí část týdne ve společném bytě v centru města Fribourg. Částečně pracují v chráněné dílně a část týdne se věnují nácviku péče o domácnost, nakupování, vaření, smysluplné trávení volného času, získávání sociálních kontaktů atd.

3. Chráněné bydlení (Schützenmatt 11, Murten. Holzgasse 1A, Kerzers)

Chráněné bydlení je určeno pro osoby s těžkým zdravotním postižením, které nemohou být již v běžném bytě. Péče a podpora je poskytována po 24 hodin. Bydlení je v tzv. „Skupinových domech“. Obyvatelé mají dvou pokojové apartmány (1 pokoj slouží jako ložnice, druhý jako obývací pokoj). Jedna koupelna je vždy pro dva apartmány. Prostředí se přibližuje domácímu prostředí.

Obyvatelé chráněného bydlení si pokoje sami neuklízí, součástí služby chráněné bydlení je i běžný denní úklid a jedenkrát týdně i velký úklid apartmánu. Prádlo se odváží do prádelny SSEB.

Obyvatelé jsou podporováni v samostatnosti i přes poměrně vysoký rozsah péče si sami určují organizaci každodenního života.

Do chráněného bydlení dochází fyzioterapeut, který zde má zřízenou malou tělocvičnu. Cílem terapie je především udržení zdravotního stavu u osob s roztroušenou sklerosou.

S klienty se pracuje systémem stanovování cílů a jednotlivých kroků k jejich naplnění. V rámci celé organizace funguje jednotný počítačový systém, do kterého jsou ukládány údaje o klientech. Systém je všemi pracovníky aktivně využíván. Než se klient vrátí z dílny do chráněného bydlení, pracovník dílny zapíše jeho pracovní úspěchy a problémy v daném dnu a tak je pracovník chráněného bydlení informován už před příjezdem klienta. Také lékař zapisuje do systému medikaci a pracovník sociálních služeb pak v systému eviduje předání léků a případné změny zdravotního stavu.

Všichni obyvatelé chráněného bydlení mají funkční a spolupracující rodiny, které jim pomáhají hospodařit s finančními prostředky a vyřizovat úřední záležitosti. S rodinami také uživatelé tráví např. vánoce.

Kulturní a sportovní akce pro uživatele jsou zajišťovány jinými organizacemi v místě, které se věnují volnočasovým aktivitám pro osoby se zdravotním postižením.

II. Les Ateliers de la Glâne

Chráněné dílny v organizaci Les Ateliers de la Glâne zajišťují přípravu na práci pro osoby se zdravotním postižením po ukončení základního školního vzdělávání. Cílem je, aby se osoby se zdravotním postižením zapojili do různých pracovních odvětví. Důraz je kladem na originalitu výrobků, kvalitní řemeslné zpracování, kvalitní materiály. Sortiment dílen se může měnit podle požadavků trhu. Výrobky jsou pak prodávány v prodejně zařízení.

- a) **dílny pro práci s papírem** - výroba přáníček, vkládání do obálek. Pro práci jsou využívány šablony, které si připravují pracovníci na 3D tiskárně. Pomocí šablon pak zvládnou i osoby s těžkým zdravotním postižením odvádět precizní práci při přilepování drobných částí.
- b) **dílny pro výrobu dárkových předmětů** - výroba svíček, výrobky z ovčího rouna, z keramiky, z pedigu. výroba jednotlivých předmětů je sezonní a orientuje se potřebou trhu - např. vánoční zboží, velikonoční zboží atd.
- c) **dílny pro práci se sklem** - recyklace skleněných lahví, výroba vinutých perel. Práce probíhá s jednoduchými nástroji pro úpravu skla - bruska, hořáky. Práci provádí jen klienti a instruktor dohlíží na kvalitu práce a bezpečnost při práci. Recyklované skleněné lahve jsou zpracovávány na skleněná kuchyňská prkénka a podnosy, lampičky, skleničky na pití a různé vázičky. Každý výrobek je originální.

- d) **truhlářské dílny** - výroba laviček, ptačích budek, dřevěných hraček. Nový materiál je zpracováván na profesionálních truhlářských strojích, které jsou upravené pro bezpečnost zaměstnanců speciálními kryty. Z odpadního materiálu jsou vyráběny třísky za zatopení ke krbu, které jsou baleny a rovněž prodávány.
- e) **dílny pro recyklaci nábytku** - renovace starého nábytku, výroba nábytku z palet, bedýnek od zeleniny atd. Jedná se o ruční práci, kdy bez použití náročné techniky je nábytek a palety broušeny do požadované podoby a poté opatřeny nátěrem.
- f) **prádelna a žehlárna** - praní a žehlení pro dílny i pro veřejnost.
- g) **kuchyně** - vaří obědy pro všechny zaměstnance, v kuchyni pracuje jeden profesionální kuchař a jedna pomocnice. Ostatní práce obstarávají osoby se zdravotním postižením, které jsou zde zaměstnané jako v chráněné dílně. Kuchyně nezpracovává žádné polotovary, ale vždy pracuje s čerstvými potravinami včetně čerstvé syrové zeleniny.
- h) **práce v obchodě COOP** - doplňování zboží, kontrola spotřebních lhůt, s klienty pracuje jeden pracovník, který současně vykonává i jiné práce pro prodejnu COOP
- i) **volnočasové aktivity a divadelní ateliér** - velký zájem mají klienti o divadelní ateliér jako volnočasovou aktivitu. S nastudovaným představením pak vystupují i v budově profesionálního divadla.

Výběr pracovníků

Jako instruktoři jsou zaměstnáváni profesionálové z oborů, kteří si pak dodělají vzdělání v oblasti práce s osobami se zdravotním postižením, popř. v oblasti speciální pedagogiky.

Systém profesní přípravy klientů

Organizace má propracovaný systém profesní přípravy, který chápe jako proces:

1. **pre-odborná příprava** - koná se průběhu šestiměsíční zkušební doby a vede k zodpovědnému výběru profesní orientace. Uživatel si vyzkouší práci v dílkách a společně s pracovníky posoudí své možnosti pro práci s různými materiály i stroji.
2. **trénink** - konkrétní získání pracovních dovedností v závislosti na možnostech zaměstnance se zdravotním postižením, nácvik užití nástrojů a strojů, znalosti technologie - vědomosti o materiálech, bezpečnostních normách, přípravě pracoviště, informace o podmínkách vně organizace - o dodavatelích a odběratelích, dále pak hodnocení kvality práce a současně interpersonální vztahy na pracovišti
3. **průběžné školení** - slouží k udržení dosažených pracovních výsledků, rozšiřování specifických dovedností a nové úkoly
4. **přechod** k samostatné práci mimo organizaci

III. Les Greseve du Lac, Gletterens

Zařízení Les Greves du Lac je umístěno v klidném prostředí lesa poblíž jezera a obklopeno udržovanou zahradou. Je zřizováno nadací a poskytuje péči 32 seniorům s Alzheimerovou chorobou nebo jinou demencí. Klienti bydlí v dvoulůžkových pokojích s vlastními koupelnami.

Za kvalitu poskytované péče je odpovědný zdravotnický personál. Systém poskytované péče vychází z pedagogických metod Marie Montessori a z teorie Virginia Henderson. Cílem je poskytovat takovou individuální pomoc každému klientovi, aby byla co nejdéle udržena jeho soběstačnost a nezávislost na okolí. Zařízení nabízí individuální péči každému klientovi, která odráží jeho osobnost, jeho životní příběh a jeho předchozí návyky. Dále jsou podporovány sociální vazby klientů a jejich vztahy s příbuznými mimo zařízení.

12 jednoduchých a použitelných zásad Marie Montessori, které zařízení aplikuje na péči o osoby s demencí:

1. Činnost musí mít smysl a vycházet ze zájmu klienta
2. Vyzvat klienta na účasti na této činnosti
3. Poskytují volby k vlastnímu rozhodnutí, kdykoli je to možné
4. Méně mluvit, více show! - zaujmout klienta, nadchnout ho pro činnost
5. Zaměřit se na rozvoj zachovaných schopností člověka
6. Zpomalte. Přizpůsobit rychlost činnosti možnostem klienta
7. Použijte šablony, vizuální záchytné body při práci s materiálem i v orientaci v prostředí
8. Dát klientovi do rukou pracovní pomůcku a nechat ho s ní manipulovat
9. Vždy přejít od jednoduchého ke složitějšímu
10. Pokud je to nutné, rozdělit dílčí kroky v činnosti a činnost tím tak zjednodušit
11. Ptát se klienta, zda ho činnost baví, zda jí chce opakovat
12. Neexistuje žádný dobrý nebo špatný způsob, jak věci dělat. Cílem je výsledek.

V zařízení se pracuje s životním příběhem klienta, tak aby se navázalo na životní zkušenosti a zautomatizované činnosti, např. pokud byl klient zahradník, pomáhá s péčí o květiny atd.

IV. Získané poznatky navrhované k uplatnění v CPTS Zbůch

- Zaměstnávat uživatele sociální služby v kuchyni - přizpůsobit systém práce tak, aby byli uživatelé přidělováni na práce, které zvládnou. Zvýšení produktivity práce v kuchyni by mělo přispět také k snížení polotovarů využívaných při přípravě jídel. Případně zaměstnat uživatele při úklidu jídelny a přípravě jídelny na oběd.
- Zavést službu žehlení prádla pro veřejnost - rozšířit služby prádelny o žehlení prádla pro zákazníky.
- Zavést práci se sklem v rámci dílen kondiční rehabilitace a rozšířit tak nabídku pracovních aktivit pro uživatele.
- Inspirovat se v pracovních pomůckách pro komplekaci a drobné montážní práce v dílnách pracovní rehabilitace, naučit se přemýšlet při přijetí zakázky o vytvoření individuální pracovních pomůcek (např. rastrů) pro zjednodušení práce a umožnění plnit pracovní zakázky i osobám se zdravotním postižením
- Inspirovat se lepší využíváním počítačového systému pro tvorbu individuálních plánů v chráněném bydlení a lepší vzájemné komunikaci pracovníků na jednotlivých pracovištích.

2. workshop - řešení tíživé sociální situace u osob se zdravotním postižením na Slovensku

Program workshopu:

- I. blok - Sociální systém a sociální služby na Slovensku
- přednášející: prof. PhDr. ThDr. Andrej Mátel, PhD.
- II. blok - Fenomén bezdomovectví v souvislosti s poskytováním sociálních služeb - přednášející: PhDr. Ivana Fröhlichová a Lenka Eisenhamerová, DiS.
- III. blok - Zkušenosti účastníků stáže ze zařízení Gaudeamus Bratislava
- IV. blok - Příklady dobré praxe

Navštívená zařízení:

Gaudeamus - zařízení komunitní rehabilitace

Makrohajská cesta 3, Bratislava

Ředitel: PhDr. Štefan Tvarožek

Kampino - domov sociálních služeb pro děti a dospělé

Haanova 36-38, Bratislava

Ředitelka: PhDr. Jana Tvarožková

I. Gaudeamus - zařízení komunitní rehabilitace

Zařízení Gaudeamus je spravováno Bratislavským samosprávním krajem. Je zaměřen na řešení nepříznivé sociální situace z důvodu těžkého zdravotního postižení a nepříznivého zdravotního stavu a odborné činnosti na podporu samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti fyzické osoby. Gaudeamus poskytuje tři druhy sociálních služeb: domy sociálních služeb, rehabilitační středisko a sociální rehabilitaci jako samostatnou odbornou činnost. Tyto činnosti jsou ve velké míře podporovány rodinou klienta.

Gaudeamus nabízí týdenní pobyty výjimečně pobyty celoroční. Zařízení se věnuje dětem, mládeži a dospělým lidem. V rehabilitačním středisku zajišťuje Gaudeamus služby bez věkové hranice, akreditovanou odbornou činnost - sociální rehabilitaci poskytuje klientům od 18 let věku. V domově sociálních služeb mohou být uživatelé od 3 let do 35 let.

Služby jsou poskytovány na základě smlouvy, která se vždy uzavírá na dobu určitou, existují pouze výjimky, kdy má uživatel smlouvu na neurčito. Přijímací řízení probíhá před komisí. Komise je složena ze sociálního pracovníka, zdravotníka a vedení organizace.

Budova zařízení je ve velké části pronajímána dalším neziskovým organizacím a základní škole.

1. Terapeutické dílny

Zařízení má pro své uživatele v budově terapeutické dílny, kam dochází ve skupinkách. Jedná se o lidi, kteří nejsou schopni pracovat na trhu práce. V těchto dílnách se zaměstnanci zařízení snaží naučit klienty vařit jednoduchá jídla a pracovat s jemnou motorikou. Vždy se práce ve skupině řídí podle schopností klientů.

Prostředí dílen je přizpůsobeno podle cílové skupiny zařízení. Osoby, které jsou v dílnách, musí být schopny se samostatně pohybovat nebo se pohybovat za pomoci kompenzačních pomůcek či invalidního vozíku.

Cílem terapeutických dílen v zařízení Gaudeamus je, aby si klienti zvykli na harmonogram dne. Do dílen chodí klienti v dopoledních hodinách. V odpoledních hodinách se klienti věnují zábavě a sportu.

2. Káva s ředitelem

V zařízení probíhá schůzka klientů s ředitelem zařízení, kde se klienti mohou neformálně pana ředitele na cokoli zeptat. Posezení s panem ředitelem probíhá pravidelně 1-2krát za týden a trvá jednu hodinu. Posezení probíhá v příjemném prostředí, kde si k povídání uživatelé udělají kávu a dostanou něco sladkého k tomu.

Schůzky s panem ředitelem mají pozitivní vliv na vztahy v zařízení.

3. Bazén

Důležitým úkolem hydrocentra je pomoci k návratu klienta do domácího prostředí. Jde o snahu vytvořit podmínky pro kvalitní a efektivní poskytování sociální péče a zvýšení úrovně života klientů se speciálními potřebami rozvojem vlastních schopností - tělesných i duševních.

Cílem hydroterapie je vytvoření podmínek pro sociální integraci těžce mentálně postižených s kombinovaným tělesným postižením.

V současnosti Gaudeamus provozuje dva plavecké bazény o délce 25m s teplotou vody 26-28°C a jeden podnětový bazén o rozměrech 3x4m s teplotou vody 33-35°C.

II. Kampino - domov sociálních služeb pro děti a dospělé

KAMPINO je zařízením sociálních služeb v zřizovací působnosti Bratislavského samosprávného kraje.

Domov sociálních služeb pro děti a dospělé KAMPINO má 50 míst, z toho:

- 25 míst v domově sociálních služeb, formou sociální služby: ambulantní
- 19 míst v zařízení podporovaného bydlení, formou sociální služby: týdenní pobytová
- 6 míst v zařízení podporovaného bydlení, formou sociální služby: celoročně pobytová.

V Domově sociálních služeb pro děti a dospělé KAMPINO se poskytují sociální služby na řešení nepříznivé sociální situace z důvodu těžkého zdravotního postižení nebo nepříznivého zdravotního stavu klientům s duševními poruchami a poruchami chování.

Kampino vytváří podmínky pro vzdělávání dětí, které je odpovídající individuálním schopnostem příjemců sociálních služeb, prostřednictvím speciálních forem a metod odpovídajícím jejich zdravotnímu postižení.

1. Zařízení podporovaného bydlení

Jde o bydlení pro dospělé občany s mentálním postižením od 18 let věku. Posláním zařízení podporovaného bydlení je podporovat klienty vytvářet si vlastní bydlení, zaměstnání, stanovovat si společenské a jiné životní cíle a poskytovat podporu každému klientovi na úrovni přiměřené jeho potřebám a touhám. Každý klient je v něm podporován k využívání všech komunitních služeb, k maximálnímu rozvoji nezávislosti, rozvoji dovedností, vzájemné bezpečnosti jako plnohodnotný člen komunity. Cílem poskytované služby je podpořit život zdravotně postižené osoby na cestě k osamostatnění se, při zvládnání nároků v samostatném bydlení podpořit občana v konkrétních úkonech péče o domácnost, v uplatnění se ve společenském a pracovním životě, při podpoře osobních zájmů, finanční gramotnosti, řešení krizových životních situací, posunout dospělou postiženou osobu do společnosti s cílem dosažení co nejvyšší míry samostatnosti.

2. Teacch

Jedná se o edukační-tréninkový program, který je zaměřen na lidi s autismem, resp. na klienty s mentálním postižením, kteří mají autistické rysy. Pravidelně do zařízení dochází speciální pedagog, který se zaměřuje především na praktické věci, které jsou potřeba, aby klient uměl pro svoji soběstačnost, vzdělání a společenské uplatnění.

3. Arteterapie

Speciální léčebná terapie, která využívá umění jako prostředek výchovy a komunikace pro mentálně postižené klienty. Jde o terapeutický proces, který probíhá pod vedením odborných zaměstnanců. V procesu arteterapie jsou využívány terapeutické výtvarné aktivity, které přispívají k navázání kontaktu, komunikaci, vyjádření vnitřních pocitů a uvolnění klientů.

4. Muzikoterapie a canisterapie

Kampino zajišťuje uživatelům styk se psem, který má na klienty pozitivní vliv. Pro lidi, kteří mají rádi hudbu, má zařízení založenou muzikoterapii.

5. Snoezelen

Jde o metodu, která vytváří prostor pro relaxaci, přičemž produkuje pocit pohody, uvolnění, probouzí zájem, odbourává strach a nejistotu, navozuje a podporuje vzpomínky a vztahy. Snoezelen je metoda stimulující všechny smysly - zrak, hmat, čich, sluch i chuť. Speciální pedagogové a sociální pracovníci pravidelně vhodně zařazují tuto metodu do denního rozvrhu podle individuální potřeby klientů. Relaxační místnost je vybavena vodním lůžkem, světelnými tělesy, projektory s různými barevnými a obrazcovými efekty, aroma lampami, hmatovými pomůckami, relaxační hudbou a houpacím křeslem.

6. Delfinoterapie na sucho

Jedná se o metodu odpočinku a uklidnění uživatelů v příjemném prostředí. Jedná se o prostředí simulující prostředí moře a přítomnost delfinů. V místnosti je pouštěna aromapára, která dělá v místnosti slané prostředí.

V zařízení je tato metoda velmi oblíbená.

V. Získané poznatky navrhované v CPTS Zbůch

- Zavést neformální posezení klientů s ředitelem organizace.
- Zavedení komise při přijímání nového klienta tvořena klientem, ředitelem organizace, sociálním pracovníkem, vedoucí zdravotnických služeb a vedoucím pracovníkem oddělení.
- Individuální plánování plánovat pouze u mladých klientů, kteří mají nějaké cíle. U klientů, kteří jsou spokojeni, co nemají již žádné nové cíle, nedělat individuální plánování.
- Vytvoření A3 listu s popisem klienta, který je vyvěšen na viditelném místě - list slouží při příchodu nového pracovníka (ví co má klient rád a co naopak ne).

3. workshop - vzdělávání a příprava na povolání dospělých osob se zdravotním postižením v Německu

Program workshopu:

VI. blok - Inkluze a bydlení v Dr. Loew - přednášející: Martin Beutner

V. blok - „Learny” - Vzdělávání dospělých lidí s postižením - přednášející: Lothar Winkler

VI. blok - Zkušenosti účastníků stáže ze zařízení Dr. Loew

VII. blok - Příklady dobré praxe

Navštívené zařízení:

Dr. Loew

Soziale Dienstleistungen GmbH & Co. KG

Gewerbering Süd 12

92533 Wernberg-Köblitz

ředitel: Edgar Reindlmeier

Dr. Loew je zařízení poskytující sociální služby osobám s mentálním postižením, s psychickým onemocněním, mladistvým a seniorům na celém území Bavorska. V současné době nabízí služby víc než 1800 osobám. Jedná se o největšího soukromého poskytovatele sociálních služeb v Bavorsku.

První dům pro osoby s postižením založil Dr. Fritz Loew v roce 1968. V dnešní době poskytuje zařízení nabídku služeb od ambulantní až po celodenní péči.

Vize zařízení Dr. Loew je poskytovat osobám s postižením podporu při bydlení a současně perspektivu ve společnosti. Proto nabízí celou škálu nabídek bydlení, práce a terapie.

Jednotlivá zařízení v rámci Dr. Loew:

Wernberg – bydlení s celodenní, částečnou a ambulantní péčí

Weiden – bydlení s ambulantní péčí

Glaubendorf – bydlení a strukturovaná denní činnost

Learny – vzdělávání dospělých pro lidi s obtížemi s učením

Musik-Café B 14

Werkstätten für Menschen mit Behinderung (WfbM) – dílny pro osoby s postižením

I. Wernberg - bydlení s celodenní, částečnou a ambulantní péčí

Celkem deset domů se nachází v běžné zástavbě oblasti Wernberg-Köblitz. Bydlení je zcela integrované mezi ostatní domy. Vůbec není patrné, že v domech nebydlí lidé bez handicapu. Nabídka zahrnuje různě velké bytové jednotky pro jednotlivce i pro páry. Byty nebo celé domy pronajímá zařízení Dr. Loew soukromý vlastník, se kterým je uzavřena nájemní smlouva. Pracovník je v domech přítomný dle potřeby, v některých domech je 24-hodinová služba, v některých jen denní služba.

Zařízení také nabízí možnost mít vlastní byt a podílet se na životě komunity. Na potřeby zaměřená ambulantní služba zajišťuje vysokou míru samostatnosti a kvality života. Hlavní cíl této služby je „pomoc ke svépomoci“ a „projednávání namísto zacházení s někým“. Osoby jsou podporovány v tom, aby svůj život řídily samy. Klienti bydlí u sebe doma a pracovník je navštěvuje dle předchozí domluvy, dle potřeby.

II. Weiden – bydlení s ambulantní péčí

V domě ve Weidenu bydlí přibližně sedm osob s psychickým onemocněním a mentálním postižením. Obyvatelé tohoto domu vstávají samostatně a vypravují se do práce, kam dojíždí autobusem. Jeden z obyvatel vždy ráno z autobusové zastávky zavolá pracovníkovi z jiného domu, že jsou na zastávce všichni, případně, že se někdo nedostavil, a že zůstal v domě.

V domě je společný obývací pokoj a kuchyň. Každý týden má někdo z obyvatelů na starosti jídelníček a vaření večeře. Zahrada je společná, na její údržbě se podílí obyvatelé domu a pracovník, který tam dochází.

III. Glaubendorf – bydlení a strukturovaná denní činnost

Zařízení v Glaubendorfu leží na okraji lesa, v krásné přírodě. Tři zdejší domy slouží jako vstupní a diagnostická stanice pro nově příchodzí klienty do zařízení Dr. Loew. Domy jsou koncipovány jako jednotlivé obytné skupiny s jednolůžkovými pokoji.

Pro osoby s postižením nabízí Glaubendorf na omezenou dobu kompetentní a na míru šitou podporu tak, aby mohli lidé v zařízení začít dlouhodobě bydlet. Cílem je společné plánování budoucí perspektivy v oblasti bydlení a práce, realizace těchto představ a doprovázení při přechodu.

V zařízení probíhá tzv. strukturovaná denní činnost, která zahrnuje nejruznější oblasti práce a pracovního začlenění.

V Glaubendorfu je zavedený systém 4 stupňů, který je věnovaný chování klientů.

- **Ve stupni nula** má klient základní vybavení pokoje. Smí chodit jen na pozemek v rámci areálu. Nákupy mu zajišťují pracovníci. Má pouze rádio nebo MP3 přehrávač. Účastní se vzdělávacích výletů. Sportovní aktivity jsou možné pouze za doprovodu personálu.
- **Ve stupni 1** má klient privilegia stupně 0 plus možnost 1x za týden jet na nákup a může u sebe mít herní konzoly.
- **Stupeň 2** s sebou přináší navíc také výlety se skupinou ostatních klientů (do ZOO, na vánoční trh, k jezeru...) a je možný samostatný pohyb po domluvě s pracovníkem, ale ne do města.
- **Stupeň 3** přináší další výhody, a to praxi v dílně ve Wernbergu, vlastní televizor nebo tablet v pokoji, účast na speciálních akcích jako např. plavecký bazén, kino, restaurace, koncerty... a v neposlední řadě možnost jet na návštěvu domů.

Při tomto systému je možné každé dva týdny, při dobrém chování, postoupit o jeden stupeň výš. V případě neplnění povinností, „spadne“ obyvatel zpět na stupeň nula.

IV. Learny

Learny nabízí vzdělávání dospělých a celou řadu kurzů. Learny je místem, kde se setkávají lidé s postižením spolu s lidmi bez handicapu – na zvolené kurzy se může přihlásit kdokoli ze sousedství. Vzdělávání má za cíl doplnit nebo nahradit nedostatečné základní vzdělání.

Kurzy jsou zaměřeny na čtení, psaní, počítání, práci s počítačem, sport a pohyb.

Dále nabízí vzdělávací nabídky ve čtyřech oblastech:

- Pro život praktické kurzy (vaření, pečení, zacházení s elektrospotřebiči, otázky běžného života),
- Zdraví, sport a pohyb (chůze s hůlkami, cvičení proti bolestem zad) a vzdělávání (zdravá strava, sexualita, aids)
- Příroda, společnost a zvládání běžného dne (zvládání konfliktů), a exkurze (požární bezpečnost, letiště, pekařství)
- Kulturní, hudební a kreativní nabídky (divadlo, kurzy malování, zpracovávání různých materiálů jako látka, dřevo, hlína...)

Ukázka kurzů pro klienty:

Relaxace, Povídání o zdraví, Práce se dřevem, Výroba zajičků z bambulí, Pečení velikonočních placiček, Internetová kavárna, PC kurz: foto efekty, Vzdělávací cesta k jezeru, Malování mandal na CD, Háčkování, Jízda na koni, Kurz angličtiny.

Veřejnost a klienti se mohou hlásit také např. na tyto kurzy:

Jóga, Progresivní svalová relaxace, Meditativní zvuky zvonů a gongů, Svět vůní, Výroba vánočních ozdob, Word, Excel a Power Point a jejich správné využití, Přestat kouřit a vydržet, Uspořádání fotoknihy, Hrnčířství, Kreativní výroba z různých materiálů.

Program Learny je velice nabitý a kurzy jsou hojně navštěvovány.

V. Musik-Café B 14

Kavárna Musik-Café B14 je integrační projekt. Původním záměrem při vybudování bylo místo setkávání tehdy mladších klientů. Mělo jít o místo, kde budou klienti poslouchat hudbu, budou se zde scházet, budou zde trávit volný čas.

V současné je kavárna velice dobře zavedená v okolí, lidé sem chodí na obědy, posedět si. Restaurace slouží i jako prodejní místo obrazů, které jsou zde vyvěšeny. Také se zde pořádají koncerty. V kavárně pracují klienti jako obsluha a pomocníci v kuchyni.

VI. Werkstätten für Menschen mit Behinderung (WfbM) – Dílny pro osoby s postižením

V dílně pracují lidé vyžadující různou míru pomoci a péče. Dílna umožňuje přístup k širokému spektru kvalifikovaných pracovních míst v oblasti produkce a služeb. Od míst v produkci nebo gastronomii až po vnější pracovní místa v závodech na běžném trhu práce. Dílna nabízí také zaučení a praxi. Také kavárna Musik-Café B14 spadá pod patronaci dílny WfbM.

Škála prací, které jsou v dílně prováděny, je velice široká. Obecně řečeno jde především o balící služby a kompletaci různých druhů výrobků.

Pro nově příchozí klienty je k dispozici dílna, která zahrnuje všechny práce, které se v dílně vykonávají. Klienti se tak mohou práci naučit v pomalejším tempu, než jaké vládne na konkrétním pracovišti, navíc si mohou vyzkoušet, jaká práce se jim líbí nejvíc, které by se následně chtěli věnovat

V rámci jednoho pracoviště, např. při kompletaci dětských autíček od firmy Bruder, se klienti pokud možno na jednotlivé pracovní úkony střídají – předchází tak jednostrannému zatížení jedné končetiny apod.

VII. Získané poznatky navrhované v CPTS Zbůch

- Zprostředkovat v CPTS Zbůch práci psychologa, aby mohli uživatelé služeb sdělit své pocity odborné osobě. Uživatel se svěřuje často pracovníkům v přímé péči, ti ale cítí, že mu sami nemohou odborně pomoci.
- Inspirace z domů v Glaubendorfu: zefektivnit pravidla společného soužití uživatelů, zpřehlednit sankce za případné porušování domácího řádu.
- Inspirace z dílny WfbM: vytvořit místo k odpočinku a posezení před dílnou, která je součástí CPTS Zbůch.
- Inspirace z Learny: vytvořit možnosti pro setkávání uživatelů služeb s lidmi z okolní obce formou společně pořádaných kurzů.
- Inspirace z Learny: vytvořit nabídku dalšího vzdělávání uživatelů, s důrazem na základní dovednosti jako je čtení, psaní, počítání, finanční gramotnost atd.
- Inspirace z Musik-Café B14: nabídnout v rámci stravování více zeleniny.

Příloha - CD

I. Cyprian Eggenschwiler

II. Yvette Eggenschwiler

III. prof. PhDr. ThDr. Andrej Mátel, Ph.D.

IV. PhDr. Ivana Fröhlichová, Lenka Eisenhamerová, DiS.

V. Martin Beutner

VI. Lothar Winkler

Sborník byl vydán pro potřeby vzdělávání zaměstnanců CPTS
Zbůch.

